

Harfa a meč

Z kopca nad dedinou sa privalil prach plný koní. - Vojaci, - zvolala žena a pustila z ruky hlinený džbán. Črepy nepozbierala, ale bežala domov, aby varovala svojho syna.

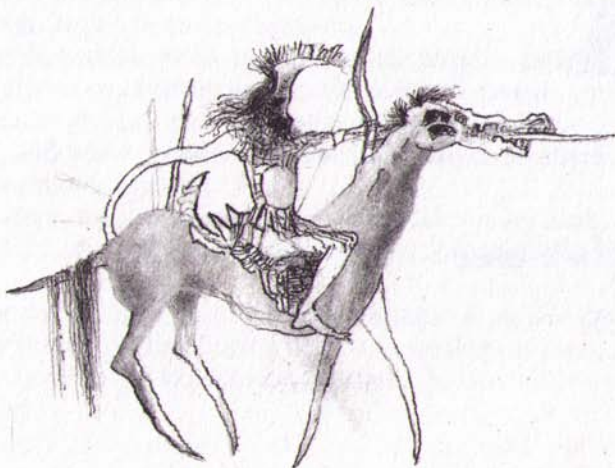
- Vojaci, - zašumelo dedinou. Ale to už statné žrebce klusali medzi hlinenými chatrčami. Kone pyšne potriasali bohatou hrivou, ešte pyšnejšie sa však niesli chocholy žoldnierov. Keď dupot koní stíchol, zarachotil poľný bubon.

- Z moci kráľovej, - zvrieskol vojak stojaci v čele. V hustých fúzoch nebolo vidieť pohybujúce sa pery, keď čítal z rozvinutého pergamenu.

- Každý muž schopný boja je povinný narukovať. V záujme víťazstva každá rodina prispeje všetkým, čo bude armáda potrebovať. Kráľ vám dôveruje, - kričal. - Sloboda si vyžaduje obeť.

Rachot bubna narážal do stien zo slamy a haluzia oblepeného ílom. Rachot bubna splýval so vzlykmi žien a vysoko nad dedinou tíchol v lístí bukového lesa. Jazda, ktorá sa do dediny prihnala divým cvalom, pomaly odchádzala. Žene sa podarilo ukryť syna, ale muža jej odvádzali v hlúčiku zverbovancov.

Ďaleko na severe vo veži hradu čnejúceho oproti hasnúcej oblohe stál osamelý kráľ. Chmúrnym pohľadom skúmal diaľ-

ku, v ktorej len nejasne roznával oheň a dym boja. Cítil, že tichá zem pod ním je plná nevysloviteľného napätia. Stačí pokynúť a to ticho sa zmení na ohlušujúci rev. „Čím iným,“ pomyslel si, „ak nie ustavičným bojom o konečné oslobodenie je všetko, čo žijeme. Či nie je cena mŕtvych, ktorými moja vojna denne osieva nové polia, vykúpená veľkosťou tejto svätej vášne? Vášne pozbaviť sa pút a hraníc. Vášne, z ktorej povstal život. Kým bude existovať jediná vec, ktorá by mohla vrhnúť tieň na túto slobodu, vojna bude pokračovať.“

Keď na dedinu pod hradom padala tôňa rodiacej sa noci, mladý muž osedlal koňa, jediného, ktorého sa podarilo ukryť, a netrpezlivo sa lúčil s matkou.

- Proti meču mečom! Proti násiliu násilím! - Jeho hlas bol rozhodný.

Vzlykajúca matka už neodporovala. Vedela, že je to zbytočné. Nepočul. Tak ako nepočujú tí, čo nenávidia. Keby ho nebola varovala, bol by šiel s nimi a mlčal ako oni. Ale teraz hovorí:

- Zničím armádu, zničím kráľa... Aké právo má kráľ používať životy iných na svoje ciele? Ak nám slobodu nedaroval on, musíme si ju zobrať sami.

- Budeš zabíjať svojich vlastných - pokúsila sa matka naposledy.

- Si stará, máš ženské srdce, nemôžeš mi rozumieť. Radšej zabíj, ako sa pokoriť. Sloboda si vyžaduje obeť.

Nad cestou pri riekach, v lesoch pri mostoch mladý muž zapaloval prvé ohne. Za niekoľko mesiacov zhromaždil celú armádu vzbúrencov. Teraz rozsievali po krajine smrť. Priekopy a lesné tône sa zaplňali zdochlinami koní, mŕtvolami žoldnierov, telami panských detí a šľachtických žien.

- Potečie toľko krvi a padne toľko tiel, koľko si vyžiada slobodný svet, - zašepkal mladý muž a zastavil koňa. Iba sivý masív brala delil skupinu ozbrojencov od cesty.

Spod klenby dubového lístia sa nad cestou ako prvé vynorili konské šije. Nad papuľami frkajúcimi chumáče pary sa zjavili tváre žoldnierov a napokon sa objavil aj voz. Jeho vŕzgajúce kolesá bolo počuť už z diaľky. Vtedy sa ozval dupot z opačnej strany a cesta sa zaplnila rýchlymi telami smrtonosných jazdčov. Čepele mečov zhasínali zaliate krvou. Po drevených rebkách vozov sa šplhali plamene. Výkriky, cvendžanie a nadávky mužov trvali len tak dlho, ako trvá šepot posledného výdychu. Ticho, ktoré sa rozhostilo potom, bolo však kruté a prevažovali sa v ňom zdrapy hmly.

Zbojníci sa stiahli medzi skaly. Len mladý vodca prezeral šaty tých, čo tu ležali pod dohárajúcimi doskami. Z beztvarej masy tiel, nahádzaných na seba ako vrecia, naň hľadela známa tvár olemovaná čerňou spálených vlasov. Parafínovo biela, chladná, nemá a bez výčitky.

- Otec, - šepol mladý muž, - otec! - a bolo to, ako keď niekto precitá z magickkej extázy a náhle uzrie prvý záblesk pravdy.

O mnoho míľ ďalej, za pláňou žitných polí, za riekou, za hrebeňom zahnednutých hôr, uštvaný kôň a vysilený jazdec ako člnok tkáčovou osnovou preklízavali tieňmi bukového lesa. Mužove oči stále horeli. Teraz však bol pred ním len jediný obraz. Kamkoľvek pozrel, len jediný pohľad, jediná tvár: vosková koža, olemovaná popolom spálených vlasov.

- Otec...

Hoci hnal koňa, pod lýtkami cítil, ako mu vlhne srst', hoci mu ostrohami skrvavil slabiny, vedel, že neunikne. Vina bola obrom bez hmoty a tváre. Tej vine teraz patrilo, tej vine nemohol uniknúť.

Kto uteká pred sebou, napokon dosiahne hranicu, ktorú neprekročí. A tak na konci jeho cesty bola lúka a na konci lúky dub.

Kto uteká príliš dlho, dosiahne napokon miesto na hline a v listí - lôžko bezmocných. Preto si ľahol na korene duba, ako si ľahajú mŕtvi.

Keď súmrak úplne zhasol a nad stromami sa začali rojiť prvé hviezdy, náhle sa pod ním otvorila zem. Uvedomil si, že klesá, šmýka sa dolu po zvlhnutých koreňoch pomedzi steny štrku s chodbičkami hlodavcov. V tme naň padali kusy hrdzavého brnenia, hrkotajúce prilby z lebiek dávno mŕtvych rytierov. Zem bola plná slávnych kostí. Tí, čo tu sídlili, však už nezdvihnú ostré meče, z bielych tvárí bez očí a bez pier už nezaznie povel k útoku.

Do koruny stromu vstúpilo Svetlo. Preniklo do hlbín chladnej zeme, cez kamenné mušle prišlo až k jeho telu, ba preniklo aj k duši, obnaženej a bezmocnej.

- Hej, - volalo Svetlo ústami všetkých lúčov a znelo to ako fanfáry. Driemajúca duša sa prebudila a vystúpila zo zmrŕveného tela.

- Čo ťa sem priviedlo, duša? - spýtalo sa Svetlo.

- Bojovala som s otroctvom. Nevieam, ako som sa dostala až sem.

- Čo to máš v ruke?

- Meč.

- Čia krv sfarbila jeho čepel'?

Duša mlčala.

- Teda nie si víťazom?

Duša neodpovedala.

- Podaj mi meč. V ňom bol tvoj začiatok, v ňom bude tvoj koniec. - A meč prenikol dušou náhle ako blesk a duša klesla do tela, odkiaľ vstala, klesla a nebolo jej.

- Potrebuješ nový život, - rieklo Svetlo telu.

Prsty lúčov uhnetili úplne novú dušu, priehľadnú ako krídlo vážky.

- A potrebuješ novú zbraň. - V ruke, ktorá odovzdala meč, sa zjavila harfa. Tajomný nástroj žiaril, akoby bol utkaný z pavučinových strún napnutých proti slnku.

- Temno má svoje kone, - pokračovalo Svetlo, - svoje vozy, bubny, svoje meče, luky, delá, svoju armádu. Krvavý bojovník nenávisť sa navrátil do studenej zeme, domov, do kasární smrti, k nohám brutálneho vojvodu. Ale Svetlo tróni nad všetkým. Jeho sú hory, jeho sú údolia, ohne a ich odlesky, ticho aj burácanie, záhrady aj púšť. Na jeho dlani sa trepecú plamene dychu, z jeho prstov vylietajú krdle vtákov, jeho je nebo, v ktorom miznú ich drobné krídla.

A kone Svetla nevlčú za sebou vojnové vozy ani bubny, ani delá. Svetlo nemá armádu. Má len pútnikov a má len poslov lásky. A posol Svetla sa v tebe práve narodil. Pýcha zostane tu, so všetkým, čo zomrelo s tvojou starou dušou. Pokora sa ti stane erbou zástavou. Pôjdeš a zem bude plná piesne. Pieseň je večná, má len jedinú tému. Láska je jej rytmom, akordmi, láska je jej vedúcou melódiou. Harfa dá hlas skrytým tónom a zobudí srdcia spiacich. Choď, pieseň premení svet.

Ráno ho zobudilo chladným bozkom zarosenej trávy. Zem bola bez pukliny, akoby sa v noci nič nebolo stalo, ale on cítil,